

Haagse Portretten

Evaluatie

Grafische Werkplaats

Paul Combrink/Carola van der Heijden

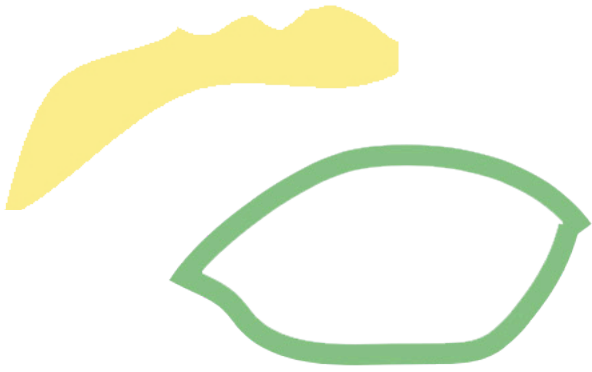
carola@grafischewerkplaats.nl

070 3609387/ 06 18424271 (carola van der Heijden)

**GRA
FI
SCH
E
WER
K
PLA
ATS**

Voorwoord

Niet zomaar portretten zijn het. Bij Haagse Portretten gaat het om zelfportretten en ook nog eens om grafiek. Een tekening met een gutsje wegsnijden in linoleum of hout en die vervolgens afdrukken. Natuurlijk na steeds goed in de spiegel te hebben gekeken. Topsport in de kunst is het.

Met Haagse Portretten heeft de Grafische Werkplaats een project neergezet, dat zowel aansluit bij een traditie in de beeldende kunst als bij de hedendaagse gewoonte om overal en op elk moment met de mobiel een selfie te maken en deze langs de digitale snelweg de wereld in te sturen. Haagse Portretten dwingt verder te kijken dan een snelle blik te werpen en direct op de knop te drukken. Je moet hier eens goed naar jezelf kijken, anders lukt het niet. Op een speelse manier wordt kunst heel persoonlijk gemaakt. Het is een community art project gebleken, waarbij deelnemers elkaar stimuleren door samen aan de slag te zijn. Waarbij een tentoonstelling van selfies van echte kunstenaars een uitstekende inspiratiebron blijkt te zijn. En waarbij, niet te vergeten, iedereen met een eigen portret naar huis gaat. Waarbij dat portret ook nog opgenomen is in een totaaloverzicht in de vorm van een kunsthuisje.

Tien Haagse kunstenaars en ruim 300 'gewone' Hagenaars, van jong tot oud, in alle schakeringen hebben met een portret bijgedragen aan het succes Haagse Portretten. Wij vinden het resultaat geweldig. Iedereen die meegedaan heeft: Heel erg bedankt.

Paul Combrink,
voorzitter Grafische Werkplaats

1 Haagse Portretten

Haagse Portretten is een project van de Grafische Werkplaats en ontwikkelde zich van een enkele workshop tijdens het Ooievaarspas Kunst & Cultuur Festival in 2013 tot een breder project met veel workshops en exposities op verschillende plekken in Den Haag gedurende periode van september 2015 tot 14 januari 2017.

Expositie

De rondreizende expositie rond zelfportretten bestaat uit twee delen:

Het huisje

Het eerste gedeelte is een huisje met daarop gedrukt zelfportretten van Haagse amateurs, van jong tot oud. In de periode 2014-2016 volgden veel kinderen, middelbare scholieren, studenten van ROC en volwassenen de workshop Selfie maken in linoleum. Na elke workshop namen de makers een afdruk van hun selfie mee naar huis, terwijl de selfie ook daarna op het mobiele expositiehuisje werd afgedrukt. In september 2015 stonden er 80 zelfportretten op het huisje en aan het einde van het project 263! Binnenin dit huisje zijn de foto's van meeste makers te zien. Op Pinterest vind je alle gemaakte linoleumsnedes terug (<https://nl.pinterest.com/gwdenhaag/haagse-portretten-selfies/>)

Tien andere zelfportretten

Het tweede gedeelte van dit project bestaat uit tien zelfportretten van Haagse beeldend kunstenaars: Philip Akkerman, Melle de Boer, Kees Koomen, Ondine de Kroon, Toyin Loye, Jos de L'Orme, Ewoud van Rijn, Ilse Versluijs, Babette Wagenvoort en Jerney de Wilde. Zij maakten speciaal voor deze expositie nieuw werk, gutsten dit in linoleum en drukten het veelal af in de werkplaats.

Deze expositie werd geopend op 16 oktober tijdens Hoogtij#42 door Geert-Jan Borgstein, werkzaam in het Mauritshuis en betrokken bij de tentoonstelling Hollandse zelfportretten - Selfies uit de Gouden Eeuw. Rond de eerste expositie van Haagse Portretten waren er tijdens de Monday Printing Club diverse workshops en een drukbezochte Monday Printing Club Special, een avond met diverse korte lezingen. Twee professionals, Philip Akkerman en Babette Wagenvoort, vertelden over hun werk, terwijl een museumdocent van het Mauritshuis toelichting gaf op de zelfportretten van hun expositie. De expositie reisde na de werkplaats naar het Ooievaar Kunst & Cultuur Festival en verder naar Theater De Vaillant, De Nieuwe Regentes, Bibliotheek Ypenburg, Bibliotheek Nieuw Waldeck en eindigde in De Centrale Bibliotheek.

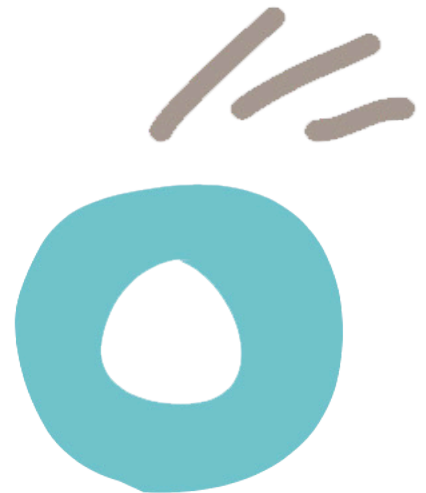
2 Selfie workshops

De basis van dit project is de workshop Selfie maken in linoleum die voor het eerst tijdens het Ooievaars Kunst en Cultuur Festival in 2013 door Ondine de Kroon werd gegeven. Ter gelegenheid van een jubileum van zowel de Ooievaarspas als de Grafische Werkplaats waren er vervolgens diverse selfieworkshops in 2014. De resultaten waren zo boeiend dat we besloten hieraan een project te besteden.

Heel veel verschillende mensen namen deel aan deze workshop, in de werkplaats of op locatie. De workshop sprak zowel jong als oud aan: kinderen gingen tijdens de Betovering aan de slag, middelbare scholieren tijdens tekenlessen, ROC-studenten als onderdeel van hun persoonlijke ontwikkeling en volwassenen als afsluiting van NL Doet, Burendag of tijdens de Monday Printing Club.

Workshops

<i>Workshops</i>	<i>workshops</i>	<i>deelnemers</i>
Art-S-Cool, Wednesday-Art School	2	22
Festival de Betovering 2016	2	30
Festival Krokus Kabaal in Theater De Regentes	2	25
Festival Krokus Kabaal Laak Theater	2	25
Festival Krokus Kabaal Ypenburg	2	25
Ooievaars Kunst & Cultuur Festival	3	25
ROC Mondriaan	2	29
Weekend School	1	25
Hofstadmavo	1	11
Kinderen van Duchenne huis	1	12
Zandvliet College	2	60
Monday Printing Club	2	16
NL Doet	1	12
Diverse workshops voorafgaand aan het project	6	80
Totaal aantal workshops/deelnemers	29	397

3 Exposities

	<i>aantal bezoekers</i>
16 oktober-23 november 2015: Grafische Werkplaats	286
28 november 2016: Ooievaars Kunst & Cultuur Festival, Atrium	300
8 januari - 7 maart 2016: Theater De Vaillant*	1500
14 maart - 18 april 2016: De Nieuwe Regentes*	1000
mei - 5 juli 2016: Bibliotheek Ypenburg*	500
12 september- 13 oktober 2016: Bibliotheek Nieuw Waldeck *	500
14 november 2016-14 januari 2017: Centrale Bibliotheek *	3000
Totaal aantal bezoekers	7086

* schatting aantal bezoekers die de expositie zag.

4 Communicatie

We hebben ruimschoots onze doelstellingen van het project gehaald. Het bereik van het project is als volgt:

- 263 selfies op het huisje (doelstelling: 120)
- Zes exposities (doelstelling: 5)
Aantal bezoekers ruim 7000: (doelstelling: minimaal 30000)
- 23 workshops (doelstelling: 10)
- Recensies, aankondigen in 9 verschillende media (doelstelling: 6)
- Facebookvolgers 1088 (doelstelling: 650)
- Pinterestvolgers 78 (doelstelling: 93)

Het project is diverse keren meegenomen in de regionale media. Vermeldingswaard is dat het project genoemd staat als Best Practise 2016 op de website van Code Culturele Diversiteit en hiermee een van de vijf Haagse projecten is, die op deze lijst staan:

<http://codeculturelediversiteit.com/best-practice/haagse-portretten/>

4.1 Recensies

<http://jegensentevens.nl/2016/02/haagse-portretten/>

<https://villanextdoor.wordpress.com/2015/11/09/haagse-portretten-hague-portraits-grafische-werkplaats-den-haag-the-hague-graphic-studio/>

<https://chmkoome.wordpress.com/2015/10/16/haagse-portretten-haags-hoogtij/>

aankondigingen o.a.

<https://denhaag.com/nl/event/38583/haagse-portretten>

<https://www.haagsemakers.nl/agenda/opening-haagse-portretten/>

<https://haagspraak.nl/2015/10/17/haagse-portretten/>

<https://www.evensi.nl/finissage-haagse-portretten-grafische-werkplaats-den-haag/196711752>

<http://www.bibliotheekdenhaag.nl/Artikelen/Haagse-Portretten.htm>

<http://www.denieuweregentes.nl/nieuws/2016/03/haagse-portretten/>

<http://www.debetovering.nl/programma/op-datum/workshop-beeldend-maak-een-selfie-in-linoleum>

Aankondiging, Radio den Haag fm

Aankondiging, Posthoorn' n

4.2 Communicatiemiddelen

Aan het begin van het project heeft stagiaire Kim Jansen van het Grafisch Lyceum alle communicatie-uitingen gemaakt (flyer, infobordjes, ontwerp raam, digitale banners voor de nieuwsbrief en social), toen het project ging reizen is er een A5 flyer ontworpen door Eva Rietbergen. Ten slotte is er een fotoboekje gemaakt, opgemaakt door stagiaire Roos Kramer met dank aan Eva Rietbergen.

Naast eigen middelen is het project meegenomen in de communicatie van derden, zoals Hoogtij, Festival de Betovering, Festival Krokus Kabaal en de deelnemende expositieplekken waardoor het project goed zichtbaar werd.

5 Team

Het project Haagse Portretten werd gerealiseerd door een team van beheerders, freelance docenten, stagiaires, vrijwilligers en een freelance-expositieopbouwer: Lidewij Corstiaans, Philippa Driest, Carola van der Heijden, Lisette Immink, Kim Jansen, Henry Jelsma, Joy Jonk, Roos Kramer, Ondine de Kroon, Gerard van Kuilenburg, Christian Morales, Jurjen Ravenhorst, Ramses Sjambar, Julian Sirre, Annika Syrjämäki, Ilse Versluijs en Jerney de Wilde met speciale dank aan Donald Morris en Paul Combrink van het bestuur van de Grafische Werkplaats.

6 Financiën

Meerdere fondsen hebben het project gesteund: Cultuurschakel, Fonds 1818, Gravin van Bylandt Stichting, Oranjefonds, Prins Bernhard Cultuurfonds Zuid-Holland, Stichting Stokroos.

Speciale dank gaat uit naar Forbo die in september 2015 zes meter kurklinoleum aan de werkplaats schonk te gebruiken voor de workshops. Ook van particulieren kregen we een stuk dun linoleum, waarmee een van de kunstenaars uiteindelijk werk heeft gemaakt.

Ten slotte vermelden we dat scholen regelmatig met de Cultuurkaart aan het Koorenhuis voor de workshop betaalden.

7 Medewerkers

Naast het vaste team werkten een groep professionele docenten op freelancebasis mee. Zij werden ondersteund door een stagiaire en een of meerdere vrijwilligers. We hoorden voor de opbouw- en afbreken van het kunsthuisje een kunstenaar in en een transportbedrijf zorgde voor het vervoer.

Deelnemers aan de workshops van Art-S-Cool, Festival de Betovering, Hofstadmavo, Festival Krokus Kabaal, Ooievaars Kunst & Cultuur Festival, ROC Mondriaan, Weekend School en Zandvliet College.

Docenten, stagiaires en vrijwilligers: Lidewij Corstiaans, Philippa Driest, Lisette Immink, Kim Jansen, Henry Jelsma, Joy Jonk, Roos Kramer, Ondine de Kroon, Gerard van Kuilenburg, Christian Morales, Ramses Sjambar, Julian Sirre, Annika Syrjämäki, Ilse Versluijs en Jerney de Wilde.

8 Conclusie

De Grafische Werkplaats heeft een beleid ontwikkeld waarbij het ene jaar een vakinhoudelijk verdiepfestival plaatsvindt, een Analog Festival, en het andere jaar een breed toegankelijk project voor de stad. Haagse Portretten is zo'n breed kunstproject en is uitstekend verlopen. Een project waarbij we zien dat werk van professionele kunstenaars heel goed naast het werk van kinderen of scholieren kan staan. Het versterkt elkaar.

Het was goed om te zien dat de workshops voor iedereen interessant bleken te zijn, niet alleen voor kinderen maar ook voor volwassenen. Uiteindelijk heeft dit prachtige resultaten opgeleverd. Het doordrukken van alle linoleums was veel werk, een meditatief karwij dat dankzij onze stagiaires en vrijwilligers met veel geduld werd gedaan. De exposities in diverse cultuurankers en bibliotheken versterkten het brede karakter van het project.

Het project is nu afgesloten, maar afgelopen is het niet. De bouwmaterialen van het huisje krijgen een tweede leven als expositiemateriaal (het stond bijvoorbeeld al op de Dutch Design Week 2016, in Eindhoven), bedrukte panelen worden aangeboden aan de deelnemende kunstorganisaties, de workshops blijven in onze portefeuille en worden opgenomen in het aanbod Cultuuronderwijs op zijn Haags, en er is binnenkort een pilot editie van een selfieproject bij de Erasmus Universiteit Rotterdam.

